

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-463/19 - 1

Asia C-463/19

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

18.6.2019

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Conseil de prud'hommes de Metz (Metzin työtuomioistuin, Ranska)

Ennakkoratkaisupyyntöpäätöksen tekemispäivä:

15.5.2019

Kantaja:

Syndicat CFTC du personnel de la Caisse primaire d'assurance maladie de la Moselle

Vastaaja:

Caisse primaire d'assurance maladie de Moselle

[--]

[--]

TUOMIO 15.5.2019

**Syndicat CFTC DU PERSONNEL DE LA
CAISSE PRIMAIRE D'ASSURANCE
MALADIE DE LA MOSELLE**

[--]

57000 METZ

[--]

KANTAJANA:

**CAISSE PRIMAIRE D'ASSURANCE
MALADIE DE MOSELLE**

[--]

57751 METZ [--]

[--]

VASTAAJANA

**MISSION NATIONALE DE CONTROLE ET
D'AUDIT DES ORGANISMES DE
SECURITE SOCIALE**

[– –]

54035 NANCY [– –]

ei paikalla eikä edustettuna

VÄLIINTULIJANA

[RATKAISUKOKOONPANO] [– –]

[– –]

MENETTELY

– Pyynnön vastaanottopäivä: 17.12.2017

[– –]

Ratkaisu annettu [– –] 15.5.2019

[**alkup. s. 2**] [– –] Syndicat CFTC de la Caisse Primaire d'Assurance Maladie de la Moselle (Mosellen sairausvakuutuskassan henkilöstön ammattijärjestö, jäljempänä CFTC-ammattijärjestö) nosti 27.12.2017 toimittamallaan haastehakemuksella [Conseil de Prud'hommes de Metzissä (Metzin työtuomioistuin, Ranska)] kanteen Caisse Primaire d'Assurance Maladie de la Mosellea (CPAM, jäljempänä Mosellen sairausvakuutuskassa,) vastaan [– –].

Syndicat CFTC de la Caisse Primaire d'Assurance Maladie de la Moselle vaatii, että Conseil de Prud'hommes de Metz

[– –]

TOTEAA, että MOSELLEN sairausvakuutuskassa toimi syrjivästi kieltäytyessään myöntämästä CY:lle valtakunnallisen työehtosopimuksen 46 kohdan mukaista vapaata;

VELVOITTA MOSELLEN sairausvakuutuskassan maksamaan CY:lle vahingonkorvauksena 4 661,83 euroa;

VELVOITTA MOSELLEN sairausvakuutuskassan maksamaan jälkikäteen varainhoitovuodelta 2016 palkan, joka vastaa niiden Mosellen sairausvakuutuskassan työntekijöiden palkkaa, joihin sovelletaan valtakunnallisen työehtosopimuksen 46 kohtaa.

Tarvittaessa SEUT 267 artiklan mukaisesti

ESITTÄÄ Euroopan unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko direktiiviä 2006/54/EY luettuna yhdessä SEUT 8 ja SEUT 157 artiklan, yhdenvertaista kohtelua ja syrjäntäkieltoa koskevien unionin oikeuden yleisten periaatteiden sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 artiklan, 21 artiklan 1 kohdan ja 23 artiklan kanssa tulkittava siten, että sen aineellisen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät Ranskan sosiaaliturvalaitosten valtakunnallisen

työehtosopimuksen 46 kohdan määräykset, joiden mukaisesti näissä laitoksissa ainoastaan naispuolisilla työntekijöillä, jotka hoitavat itse lapsiaan, on oikeus äitiysloman jälkeen kolmen kuukauden vapaaseen puolella palkalla, puolentoista kuukauden vapaaseen täydellä palkalla tai vuoden palkattomaan vapaaseen?”

[– –]

VELVOITTA MOSELLEN sairausvakuutuskassan maksamaan CFTC-ammattijärjestölle [oikeudenkäyntikorvauksen] ja korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Caisse Primaire d'Assurance Maladie de la Moselle vastaa ja vaatii, että Conseil de Prud'hommes de Metz

Ensisijaisesti:

TOTEAA, että kaikki CFTC-ammattijärjestön esittämät MOSELLEN sairausvakuutuskassan vastaiset vaatimukset on jätettävä tutkimatta.

Toissijaisesti:

TOTEAA, ettei MOSELLEN sairausvakuutuskassa missään tapauksessa toiminut syrjivästi kieltäytyessään myöntämästä CY:lle sosiaaliturvalaitosten henkilöstön valtakunnallisen työehtosopimuksen [alkup. s. 3] 46 kohdan mukaista erityisvapaata.

HYLKÄÄ kaikki vaatimukset, jotka CFTC-ammattijärjestö on esittänyt CY:n nimissä MOSELLEN sairausvakuutuskassaa vastaan.

HYLKÄÄ CFTC-ammattijärjestön vaatimuksen siitä, että unionin tuomioistuimelle esitetään ennakkoratkaisukysymys.

HYLKÄÄ CFTC-ammattijärjestön vaatimuksen, joka koskee [oikeudenkäyntikorvausta].

VELVOITTA CFTC-ammattijärjestön maksamaan MOSELLEN sairausvakuutuskassalle [oikeudenkäyntikorvauksen].

VELVOITTA CFTC-ammattijärjestön korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut.

[– –]

[– –] [menettelyn vaiheet]

TOSISEIKAT, VAATIMUKSET JA ASIANOSAISTEN LAUSUMAT

Kantaja toteaa seuraavaa:

CFTC-ammattijärjestö vaatii Conseil de Prud'hommes de Metzä toteamaan, että MOSELLEN sairausvakuutuskassan kieltäytyminen soveltamasta CY:hyn sosiaaliturvalaitosten valtakunnallisen työehtosopimuksen 46 kohdan määräyksiä, jotka koskevat lapsenhoitovapaata, on tehoton, koska se on syrjivä, sekä velvoittamaan Mosellen sairausvakuutuskassan soveltamaan CY:hyn kyseistä kohtaa. CFTC-ammattijärjestö perustelee vaatimustaan työlain (Code du Travail) L. 1134-2 §:llä, jossa säädetään seuraavaa:

”Ammattijärjestöillä, jotka edustavat työntekijöitä valtakunnan, departementtien tai merentakaisen alueiden, Saint-Barthélemy ja Saint-Martinin yhteisöjen tasolla taikka yrityksissä, on oikeus ajaa tuomioistuimessa kaikkia II luvun säännösten soveltamisesta johtuvia asioita.

Ne voivat toteuttaa tällaisia toimia työnhakijan tai sellaisen henkilön puolesta, joka hakee harjoitteluun tai yrityksen sisäiseen koulutukseen, taikka työntekijän puolesta L. 1134-1 §:ssä säädetyin edellytyksin. Ammattijärjestön ei tarvitse esittää kyseisen henkilön toimeksiantoa. Riittää, että ammattijärjestö on ilmoittanut toimesta kyseiselle henkilölle kirjallisesti eikä tämä ole vastustanut sitä 15 päivän kuluessa siitä, kun ammattijärjestö on ilmoittanut aikomuksestaan toimia.

Kyseinen henkilö voi puuttua asiaan missä tahansa ammattijärjestön vireille panemassa menettelyssä.”

CY on Mosellen sairausvakuutuskassan työntekijä ja toimii etuusvalvojana, joka kuuluu luokkaan toimihenkilö tai johtaja, valtakunnallisen työehtosopimuksen tasolla 03S. Hän on 5.4.2016 syntyneen pienen tytön isä [alkup. s. 4], ja häneltä on evätty 46 kohdan mukainen lastenhoitovapaa sillä perusteella, että se kuuluu vain naisille.

CFTC-ammattijärjestön vaatiessa tämän säännöksen laajentamista koskemaan myös miehiä Mosellen sairausvakuutuskassan johto on todennut, että ”46 kohdan sanamuodon mukainen soveltaminen tarkoittaa, että äitiyden yhteydessä myönnettävä sopimuksen mukainen vapaa myönnetään vain äidille ([työntekijää tarkoittavasta] employée-sanasta käytetään feminiinimuotoa). Sitä ei siis voida soveltaa isään. Tämä kohta ei ole syrjivä, koska 46 kohta on pelkästään naisiin sovellettavan 45 kohdan liitännäinen. Koska miehiin ei voida soveltaa 45 kohtaa, heihin ei voida myöskään soveltaa 46 kohtaa.”

CFTC-ammattijärjestö toteaa tämän vastauksen perustuvan kyseisten kohtien virheelliseen tulkintaan ja tarkoittavan sukupuoleen perustuvaa syrjintää, joka kielletään sekä unionin oikeudessa että Ranskan työlainsäädännössä.

Sen mukaan ei ole totta, että 46 kohta on 45 kohdan liitännäinen.

Työehtosopimuksen 46 kohta ei liity fysiologiseen seikkaan toisin kuin 45 kohta, joka koskee raskauteen ja äitiyteen liittyvää vapaata ja jossa määrätään 16 viikon lakisääteisestä äitiyslomasta.

Tapa, jolla Mosellen sairausvakuutuskassa soveltaa valtakunnallisen työehtosopimuksen 46 kohtaa, on kahdella tavalla syrjivä.

– Työntekijöiden osalta:

Mies- ja naispuoliset työntekijät, isät ja äidit, ovat yhtä lailla vastuussa lastensa hoidosta. Mosellen sairausvakuutuskassan miespuolisten työntekijöiden pitäisi siksi olla oikeutettuja samoihin etuihin (eli heidänkin pitäisi voida käyttää aikaa lapsenhoitoon).

– Lasten osalta:

Työehtosopimuksen 46 kohta koskee avioliitossa ja avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia ja 46 bis kohta puolestaan adoptiolapsia. Näissä kohdissa kuitenkin kohdellaan lasta eri tavalla sen mukaan, mikä hänen syntyperänsä on:

Adoptiolapsella on oikeus isänsä tai äitinsä läsnäoloon, mutta avioliitossa tai avioliiton ulkopuolella syntyneellä lapsella ei ole oikeutta isänsä läsnäoloon.

Jos vain isä työskentelee Mosellen sairausvakuutuskassassa, ja hänellä on joko adoptiolapsi tai oma lapsi, hänelle voidaan myöntää lapsenhoitovapaa ainoastaan, jos lapsi adoptoitu.

Vastaajan vastaus:

[– –]

[– –] [alkup. s. 5]

[– –] [viittaus kansallisen lainsäädännön mukaisiin tutkimattajättämisperusteisiin] Tästä syystä Conseil de Prud'hommes de Metzä vaaditaan ensisijaisesti toteamaan, että CFTC-ammattijärjestön kaikki vaatimukset jätetään tutkimatta.

Toissijaisesti Conseil de Prud'hommes de Metzä vaaditaan toteamaan, että 46 kohta, jossa määrätään kolmen kuukauden vapaasta puolella palkalla, puolentoista kuukauden vapaasta täydellä palkalla tai vuoden palkattomasta vapaasta ja jonka soveltamista CY:hyn CFTC-ammattijärjestö vaatii, liittyä kiistattomasti äitiyttä koskeviin sopimusmääräyksiin. Sosiaaliturvalaitosten henkilöstön valtakunnallisen työehtosopimuksen 46 kohdan ensimmäisessä alakohdassa viitataan nimenomaisesti vapaaseen, josta määrätään kyseisen työehtosopimuksen edellisessä kohdassa eli 45 kohdassa, joka puolestaan koskee lakisääteistä äitiyslomaa.

Cour de cassationin (ylin tuomioistuin, Ranska) työ- ja sosiaalioikeudellisia asioita käsittelevän jaoston 21.9.2017 antaman tuomion mukaisesti on selvää, että miespuolinen työntekijä ei missään tapauksessa voi vaatia, että häneen sovelletaan sosiaaliturvalaitosten henkilöstön valtakunnallisen työehtosopimuksen 46 kohtaa.

Lisäksi kaikki CFTC-ammattijärjestön esittämät perustelut, jotka koskevat väitettyä syrjintää lapsen syntyperän eli sen perusteella, onko hän oma lapsi vai adoptiolapsi, ovat täysin merkityksettömiä nyt esillä olevassa oikeusriidassa, sillä Conseil de Prud'hommes de Metzin käsiteltäväksi on saatettu ainoastaan väitetty syrjintä nais- ja miespuolisten työntekijöiden välillä, ja riita koskee sosiaaliturvalaitosten henkilöstön valtakunnallisen työehtosopimuksen 46 kohdan soveltamista eikä syrjintää, joka kohdistuu lapseen tämän syntyperän perusteella ja joka liittyy kyseisen työehtosopimuksen 46 ja 46 bis kohdan soveltamiseen.

CFTC-ammattijärjestö ei suinkaan pyri ennakkoratkaisukysymyksellä saamaan jonkinlaista tulkintaa edellä mainitusta unionin direktiivistä, jonka säännökset ovat lisäksi täysin selvät, vaan pelkästään siihen, että ylikansallinen taho toteaisi yhtäläistä kohtelua ja syrjintäkieltoa koskevien unionin oikeuden yleisten periaatteiden perusteella valtakunnallisen työehtosopimuksen 46 kohdan pätemättömäksi sellaisena kuin Cour de Cassationin työ- ja sosiaali oikeudellisia asioita käsittelevä jaosto on sitä tulkinnut.

Unionin tuomioistuin on kuitenkin useaan otteeseen todennut, ettei se ole toimivaltainen tutkimaan jäsenvaltioiden oikeuskäytännön ja muun kansallisen oikeuden yhdenmukaisuutta unionin oikeuden kanssa. Unionin tuomioistuin ei myöskään ole toimivaltainen tulkitsemaan kansallista oikeutta, ja se on todennut, että on kansallisen tuomioistuimen tehtävänä tulkita kansallista oikeutta unionin oikeuden perusteella.

Näin ollen Conseil de Prud'hommes de Metz ei voi ennen asian ratkaisemista hyväksyä CFTC-ammattijärjestön pyyntöä siitä, että unionin tuomioistuimelle esitetään ennakkoratkaisukysymys. [alkup. s. 6]

CONSEIL DE PRUD'HOMMES DE METZ

Ottaa huomioon menettelyasiakirjat sekä asianosaisten sääntöjenmukaisesti toimittamat asiakirjat liitteineen; ottaa huomioon kantajan 21.12.2017 päivätyn kannekirjelmän;

Ottaa huomioon CFTC-ammattijärjestön 18.6.2018 päivätyt [– –] vaatimukset; ottaa huomioon Mosellen sairausvakuutuskassan 8.10.2018 päivätyt [– –] vaatimukset,

joihin viitataan Ranskan siviiliprosessilain (Code de procédure civile) 455 §:n mukaisesti ja jotka sisältävät lisätietoja tosiseikoista ja perusteista.

Tutkittavaksi ottaminen

[– –]

[– –] [tutkittavaksi ottamisen arviointi]

Conseil de Prud'hommes de Metz katsoo tämän perusteella, että menettely on työlain L. 1134-2 §:n mukainen, ja toteaa, että CFTC-ammattijärjestön kanne voidaan ottaa tutkittavaksi.

Ennakkoratkaisukysymys

Conseil de Prud'hommes de Metz

Otaa huomioon 21.9.2017 annetun Cour de cassationin ratkaisun, jossa periaatteellisella tuomiolla todetaan, että valtakunnallisen työehtosopimuksen 46 kohdan mukaisen vapaan ”tarkoituksena on myöntää ylimääräinen äitiysvapaa”.

Otaa huomioon (Euroopan yhteisön) perustamissopimuksen 2 artiklan ja 3 artiklan 2 kohdan sekä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön, joiden mukaisesti miesten ja naisten tasa-arvo on yksi yhteisön ”päämääristä” ja tavoite, jonka edistämiseen yhteisön on kaikessa toiminnassaan pyrittävä. [alkup. s. 7]

Otaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 ja 23 artiklan, joissa kielletään kaikenlainen sukupuoleen perustuva syrjintä ja vahvistetaan miesten ja naisten oikeus yhdenvertaiseen kohteluun kaikilla elämänaloilla, myös työhön, ammattiin ja palkkaan liittyvissä asioissa.

Otaa huomioon SEUT 267 artiklan, jossa määrätään, että ”Euroopan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa ennakkoratkaisu:

- a) perussopimusten tulkinnasta;
- b) unionin toimielimen, elimen tai laitoksen säädöksen pätevydestä ja tulkinnasta.

Jos tällainen kysymys tulee esille jäsenvaltion tuomioistuimessa, tämä tuomioistuin voi, jos se katsoo, että kysymys on ratkaistava, jotta se voi antaa päätöksen, pyytää Euroopan unionin tuomioistuinta ratkaisemaan sen.”

Käsittelyn ja esitettyjen asiakirjojen perusteella

Conseil de Prud'hommes de Metz päättää ennen asian ratkaisemista esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan kysymyksen:

”Onko direktiiviä 2006/54/EY luettuna yhdessä SEUT 8 ja SEUT 157 artiklan, yhdenvertaista kohtelua ja syrjäntäkieltoa koskevien unionin oikeuden yleisten periaatteiden sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 artiklan, 21 artiklan 1 kohdan ja 23 artiklan kanssa tulkittava siten, että sen aineellisen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät Ranskan sosiaaliturvalaitosten valtakunnallisen työehtosopimuksen 46 kohdan määräykset, joiden mukaisesti näissä laitoksissa ainoastaan naispuolisilla työntekijöillä, jotka hoitavat itse lapsiaan, on oikeus äitiysloman jälkeen kolmen kuukauden

vapaaseen puolella palkalla, puolentoista kuukauden vapaaseen täydellä palkalla tai vuoden palkattomaan vapaaseen?”

Näin ollen Conseil de Prud'hommes de Metz lykkää CFTC-ammattijärjestön esittämien asiakysymyksiin liittyvien vaatimusten käsittelyä.

NÄILLÄ PERUSTEILLA

Conseil des Prud'hommes de Metzin tuomioistuinosaston muita toimintoja käsittelevä jaosto, joka päättää julkisesti, kontradiktorisesti, ennen asian ratkaisemista sekä harkittuaan lain mukaisesti,

TOTEAA, että Syndicat CFTC du personnel de la Caisse Primaire d'Assurance Maladie de la Mosellen vaatimus otetaan tutkittavaksi,

HYVÄKSYY Syndicat CFTC du personnel de la Caisse Primaire d'Assurance Maladie de la Mosellen vaatimuksen, joka koskee ennakkoratkaisukysymyksen esittämistä, [alkup. s. 8]

ottaa huomioon SEUT 267 artiklan,

ESITTÄÄ unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko direktiiviä 2006/54/EY luettuna yhdessä SEUT 8 ja SEUT 157 artiklan, yhdenvertaista kohtelua ja syrjintäkieltoa koskevien unionin oikeuden yleisten periaatteiden sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 artiklan, 21 artiklan 1 kohdan ja 23 artiklan kanssa tulkittava siten, että sen aineellisen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät Ranskan sosiaaliturvalaitosten valtakunnallisen työehtosopimuksen 46 kohdan määräykset, joiden mukaisesti näissä laitoksissa ainoastaan naispuolisilla työntekijöillä, jotka hoitavat itse lapsiaan, on oikeus äitiysloman jälkeen kolmen kuukauden vapaaseen puolella palkalla, puolentoista kuukauden vapaaseen täydellä palkalla tai vuoden palkattomaan vapaaseen?”

Näin ollen se

LYKKÄÄ asiakysymyksiin liittyvien vaatimusten käsittelyä, kunnes unionin tuomioistuin on antanut asiassa ratkaisun,

TOTEAA, että käsittelyä jatketaan asianosaisten aloitteesta unionin tuomioistuimen annettua tuomionsa,

[– –]